

РЕЗЮМЕТА

на трудовете на доц. д-р Сашко Кръстев Плачков за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор“ по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на технологичното обучение),
ДВ, бр. 54/01.07.2014 г.

Монографии и равностойни публикации

Плачков, С. (2014). *Оценяване на качеството на образователния пакет за технологично обучение в първи клас*. Благоевград: УИ „Неофит Рилски“.

Образователният пакет за технологично обучение в първи клас е специфичен образователен продукт. Неговата специфика произтича от обстоятелството, че е съставен от три компонента, които са в еднопосочна връзка и зависимост - "стандарт за учебно съдържание - учебна програма - учебник". Налице са основания образователният пакет за технологично обучение в неговата цялост да бъде характеризирани като множествен обект на изследване.

Монографията е структурно изградена от предговор, четири глави, заключение и използвана литература. В предговора са изведени основните постановки относно тематиката и насочеността на изследването в контекста на съвременната социално-педагогическа ситуация, отразяваща актуалният профил на технологичното обучение в началния етап на основното образование. В глава първа е представен концептуалният модел, като е направена пространствена и времева локализация на обекта и на предмета на изследването. Приведени са аргументи за необходимостта от комплексно прилагане на дейностно-познавателния, интегралния, конструктивисткия, структурно-функционалния, компетентностния и прогностичния подходи. Обоснована е водещата теза на изследването върху разбирането, че доверието към качеството отразява отношението към определени състояния на образователния пакет, разкриващи логиката и динамиката на неговия „жизнен цикъл“- модусът на миналото, модусът на настоящето и модусът на бъдещето. В тази посока са направени методологични обосновки, чиято логика е в основата на поставяне и на целите на изследването - установяване на опорните точки за оценяване качеството на образователния пакет за технологично обучение в първи клас и установяване на доминиращите фактори върху този процес. В този контекст задачите имат конкретно изразен теоретико-емпиричен обхват: разработване и обосноваване на индикатори за оценяване на качеството на образователния пакет; проучване на възможности за динамични изменения в качеството на образователния пакет чрез съдържателни реконструкции и иновации; сондажно проучване върху качеството на съвременния учебник по технологично обучение за първи клас. Глава втора е посветена на разработването на единна система от индикатори за оценяване качеството на образователния пакет за технологично обучение в първи клас. Тази система се разглежда като своеобразен комплекс от „взаимовръзки“ и „отношения“. Основните детерминанти на равнищата на този комплекс се явяват степента на съответствие и степента на доверие, където стандартите за учебно съдържание задават параметрите на

съответствието, а обективното му установяване задава параметрите на доверието. Определени са конкретните цели и задачи на системата от индикатори, обосновани са условията за ефективност на индикаторите и на индикаторните връзки въз основа на използването на каузална диагностика и на т. нар. „SMART-концепция“. В **глава трета** се разглеждат динамичните изменения в качеството на образователния пакет чрез съдържателни реконструкции и иновации. Основният акцент е върху преодоляването на рудиментарното мислене, което продължава да заема сериозно място в цялостната философия на българското технологично обучение. Критичният анализ и преценки относно възможни съдържателни реконструкции на принципа на симетрията, са в основата на рационални идеи за модернизиране на модела на технологичното обучение в българското образователно пространство. Водещо място в този модел е отделено на интегративната същност на технологичното обучение, като предпоставка за неговото модернизиране чрез използване на иновационния потенциал на релацията „инициативност-технологии-предприемчивост“ в контекста на европейските образователни директиви. Представен и анализиран е фрагмент от изследване на нагласите за въвеждане на обучение по предприемачество в съдържателната рамка на предмета „Домашен бит и техника“. В **глава четвърта** са представени анализи и сравнения от сондажно проучване върху качеството на съвременния учебник по технологично обучение за първи клас” въз основа на следните опорни точки: учителите - приоритетен „таргетен сегмент“; наредбата за учебниците и учебните помагала; функциите на училищния учебник; учебната програма по „Домашен бит и техника“ за първи клас и учебниците по „Домашен бит и техника“ за първи клас на пет издателства, одобрени от МОН за издаване и разпространение в училищната мрежа. Тази глава се явява логичен завършек на монографията, давайки публичност на експертните оценки и изводи относно наличието на потвърждения на изказаната в първа глава теза, че конкретната индикаторна употреба може да регистрира доверието към качеството между авторите и ползвателите на образователния пакет за технологично обучение в първи клас.

Плачков, С. (2007). Дидактическо моделиране на алгоритми за активизиране на практическото мислене в технологичното обучение на учениците. (сс. 23-41). В: Искрев, Д. (ред.). Измерения на професионализма в дискурса на технологичното и професионалното обучение. Благоевград: УИ „Неофит Рилски“.

*Разработката е посветена на проблема за активизиране на практическото мислене на учениците като една от основните предпоставки за усъвършенстване и развитие на технологичната им култура. Като изходна платформа се използват емпиричните данни от проведено изследване, чрез които по безспорен начин е установена зависимост между равнището на придобития от учениците практически опит и разширяването на равнищата на теоретичните обобщения, като за целта е използвана дидактична технология за проблемно решаване на система от учебно-технически задачи. Отчита се същественото значение на действеността на знанията за промяна на динамиката на мисловния модел „интериоризация – екстериоризация“, която детерминира една от най-важните резултативни страни на технологичното обучение – достигането до разбиране при решаването на задачи с различна степен на сложност. В **концептуален план** е използвана методологията на Едуард де Боно, включваща пет начина за достигане до разбиране, които той идентифицира и като пет нива, очертаващи определена дълбочина на разбирането.*

Целта на изследването е разработването и апробирането на модели на алгоритми за обучение, които дават възможност за достигане нивата на разбиране, но в съответствие със специфичните съдържателни и процесуално-дейностни характеристики на технологичното обучение. В структурно отношение разработката е съставена от следните логически свързани части: Описание на нивата на разбиране при практическото мислене; Психологични характеристики на нивата на разбиране; Разработване на моделите на алгоритми за обучение. Използвайки инструментариума на дидактическото моделиране и прогнозиране, са разработени модели на алгоритми в съответствие със съдържанието на учебната програма в VII клас. **Основният извод** е, че чрез тези модели се разкриват нови възможности за анализ на реалната педагогическа ситуация и за изготвяне на план, по който да се осъществява организацията и управлението на учебния процес. С този план учителите моделират както своята дейност, така и дейността на учениците в предварително обмислена ситуация, по определен алгоритъм, който позволява достигане до необходимото равнище на разбиране, а от там и до изява на практическото мислене в конкретна ситуация.

Плачков, С. (2007). За специалността "Педагогика на обучението по техника и технологии" и за катедрата "Технологично обучение и професионално образование" към ЮЗУ "Неофит Рилски". (сс. 6-14). В: Искрев, Д. (ред.). Измерения на професионализма в дискурса на технологичното и професионалното обучение. Благоевград: УИ „Неофит Рилски“.

Обект на научен анализ и обобщения са образователният и научен профил на специалността „Педагогика на обучението по техника и технологии“ и свързаният с него научен и квалификационен профил на водещата за тази специалност катедра „Технологично обучение и професионално образование“ в структурата на Факултета по педагогика към ЮЗУ „Неофит Рилски“. **Предмет** на изследването са предпоставките за качествени изменения в технологията на подготовката на бакалаври, учители по техника и технологии. Водещите аргументи са в контекста на задълбочено познаване на европейските образователни директиви, националната нормативна уредба и международен педагогически опит, изследвания и сравнения предимно с висши училища в Англия и Русия. **Основни методи** са сравнителен анализ по методологията на Националната агенция за оценяване и акредитация, и експертна оценка. Отчитането на качествените изменения в образователния процес по специалността ПОТТ, е в съответствие с критериите и показателите на НАОА, както и с изискванията на системата за натрупване и трансфер на кредити в контекста на цялостната философия на Европейската система за трансфер на кредити / ECTS/. Като опорни точки в изследването са изведени личностно ориентираният образователен процес и интерактивната образователна комуникация. **Структурата** на изложението включва: Основна документация по специалността ПОТТ – квалификационна характеристика, учебен план, учебни програми; Организация на учебния процес – графици, разписи, изпитни процедури, поддържане на качеството на обучение и оценяване на постиженията на студентите; Преподавателският и научен профил на катедра „ТОПО“ – институционална мобилност и квалификация на академичния състав, научно-изследователска дейност, публикационна активност, участие в проекти, съвместни изследвания със студенти и докторанти, експертна дейност. **Заклученията** са направени въз основа на обективни данни и факти в

контекста на теоретичните обобщения и проведените наблюдения и проучвания в реална образователна среда.

Студии

Плачков, С., Митова, Д. (2014). Някои аспекти за оценка на познавателните способности и уменията за изследователска дейност в технологичното обучение. (сс. 260-273). В: Кендеров, П., Богданов, А., Чурукова – Цветанова, Л., Такева, Я., & Узунова, Т. (ред.). Дидактически основи на изследователския подход в обучението. Том I. Благоевград: УИ „Неофит Рилски“ /под печат/.

Темата на разработката е провокирана от станалите обществено достояние резултати от международното изследване в областта на средното образование PISA 2012 /Програма за международно оценяване на учениците/. Предвид незадоволителните резултати, касаещи нивото на грамотност на българските ученици, следват песимистични оценки относно готовността им да прилагат придобитите в училище знания умения за решаване на реални житейски ситуации. На този фон става възможен въпросът, каква е ролята на технологичното обучение за преодоляване на тази негативна картина. Предвид интегративната същност на технологичното обучение, изследването е ориентирано към оценяване на изследователските умения на учениците като висша форма на изява на тяхната когнитивна компетентност, позволяваща да се провери и установи доколко учениците знаят как да решават дадена задача, и доколко разбират защо трябва да решават задачата по този начин. **Основните методи** са качествен анализ и експертна оценка. **Изследователският инструментариум** включва задачи за откриване и подбор на определена информация, въпроси и задачи с избираем отговор, въпроси със свободен и самостоятелно конструиран отговор и творчески технически задачи. Инструментариумът е конструиран по избрани теми от учебното съдържание на предметите „Домашна техника и икономика“ – 6 клас, и „Технологии“ – 8 клас, като оценяването на резултатите е по критерии, съответстващи на три нива: високо, средно и ниско. **Обхватът** на изследването включва общо 231 ученици (119 бр. в 6 клас; 112 бр. в 8 клас) от училищната мрежа на Благоевградска област. **Резултатите** са представени таблично и графично. **Заключението** се базира на получените емпирични данни в реална образователна среда. В резултат на направената моментна „снимка“ в изявата на уменията за изследователска дейност на учениците от прогимназиалния етап на основното образование. Може да се твърди, че резултатите са обезпокоителни, защото няма достатъчно основания, за да бъде регистрирано възходящо развитие в познавателната и в практическата дейност на учениците.

Плачков, С. (2013). Количествени и качествени изменения в образователната дейност на специалността „Техника, технологии и предприемачество“. (сс. 147-157). В: Колева, М., Попкочев, Т. (ред.). Годишник. Педагогическата наука – теория и практика. Книга 1. Благоевград: УИ „Неофит Рилски“ /под печат/

Обект на тази публикация е представянето на критичен анализ на образователните дейности на специалността "Техника, технологии и предприемачество" в контекста на обективните количествени и качествени промени, постигнати след предходната програмна акредитация. **Мотивацията** на автора е продиктувана от лични наблюдения и ангажиране като експерт, както и неговия богат академичен и административен опит в управлението на висшето педагогическо образование. **Приведени са аргументи**, подкрепящи прилагането на по-обективни модели за определяне на рейтинга на професионалните направления и в частност на отделните специалности в контекста на потребностите на пазара на педагогическия труд, както и за засилване на ролята на потребителите в определянето на компетентностния профил на бъдещите учители.

Плачков, С. (2008). Относно определянето на параметри на принципите на символно-аналитичната култура в образователното пространство. (сс. 59-69). В: Плачков, С. (ред.). Продължаващото професионално образование и обучение – състояние и перспективи. Благоевград: УИ „Неофит Рилски“.

***Обект** на изследването е символно-аналитичната култура, обоснована от американския икономист Робърт Рийч в книгата „Трудът на нациите“ през 1992 г., която по обективен начин отразява реалностите в глобализацията се свят и отраженията върху образователните системи. **Целта е** разкриване на същността на принципите на символно-аналитичната култура в контекста както на тяхната приложимост при подготовката на човешкия ресурс за разработване и производство на високотехнологични продукти, така и в превръщането им на в практическа философия във всички етапи на образованието. **Приведени са аргументи**, които дават достатъчно основания, за да се счита, че процесите на ранно овладяване на символно-аналитичните принципи – абстрахиране, системно мислене, експериментирание и сътрудничество, техният трансфер и приложимост в практиката на технологичното и на продължаващото професионално обучение, са основната предпоставка, както за развитието на учениците в света на техниката и технологиите, така и за адаптирането им към динамиката на пазара на труда. От гледна точка на приложимостта им в технологичното обучение, където е проведен експеримента са **изведени** конкретни параметри на всеки принцип, които очертават границите на неговата приложимост.*

Плачков, С. (2008). За качеството на обучението в контекста на личната свобода и отговорност. (сс. 168-174). В: Мерджанова – Рашева, Я., Трашлиев, Р. (ред.). Проф. д-р Димитър Павлов. Въздигане на Духа. София: Парадигма.

*Студията е **посветена** на големия български педагог проф. д-р Димитър Павлов, а темата е **провокирана** от изразеното от него разбиране „че най-съществен критерий за качество в обучението е личната свобода и отговорност“. На базата на теоретични обобщения и преживян личен опит е потърсен отговор на въпроса кое пречатства появата на добри решения относно повишаване на качеството на обучението в българското образователно пространство. **Изведени са** отправни точки за определяне на посоката и силата на влияние на процесите и ограниченията върху приложимостта на рационални подходи и решения за повишаване на качеството на обучението, където основен критерий е личната свобода и отговорност.*

Учебници и учебни помагала

Плачков, С., Колев, Л., Генчева, М., Кавданска, М., & Петков, А. (2007). *Домашина техника и икономика за 6 клас. Учебник*. София: Булвест 2000.

Плачков, С., Колев, Л., Генчева, М., Кавданска, М., & Петков, А. (2007). *Домашина техника и икономика за 6 клас. Учебно помагало*. София: Булвест 2000.

Плачков, С., Генчева, М., Колев, Л., (2006). *Домашина техника и икономика за 5 клас. Учебник*. София: Булвест 2000.

Плачков, С., Генчева, М., Колев, Л., (2006). *Домашина техника и икономика за 5 клас. Учебно помагало*. София: Булвест 2000.

Учебниците по „Домашина техника и икономика“ за 5 и 6 клас, както и Книга за учителя за същите класове, представляват своеобразни компоненти на образователния пакет за технологично обучение в Културно-образователната област „Бит и технологии“. Те са разработени в съответствие със Държавните образователни изисквания за учебно съдържание, утвърдените учебни програми и Наредбата на МОН за учебниците и учебните помагала. Поставен е акцент върху обезпечаването на всяка тема с подходящи практически задачи, изискващи прилагане на интегрирани знания от другите учебни предмети, комбинирането на различни материали за изработване на несложни изделия и използването на съвременни технически средства - за измерване, обработване, монтажни и демонтажни операции, елементи и модули от електротехниката и електрониката и пр. Всяка тема съдържа и методически насоки за организирането и провеждането и, както и примерни критерии за оценяване на резултатите от познавателната и практическата дейност на учениците. Изпълнимостта на практическите задачи е експериментално проверена.

Плачков, С., Витанов, Л., Иванова, М., Цанев, Н., & Дерменджиева, М. (2005). *Методика на обучението по безопасност на движението по пътищата I-IV клас*. София: Рива.

Книгата е предназначена за всички учители в началния етап на основното образование, както и за онези учители, в това число и по „техника и технологии“, които допълват часове, и които имат за задача да надграждат транспортната култура на подрастващите и в прогимназиалния етап. Тази връзка е изключително важна, защото технологичната култура и транспортната култура заедно изграждат профила на функционалната култура, която е в основата на изявата на онези компетентности на подрастващите, които им позволяват успешно да решават разнообразни житейски задачи. Участието на автора е свързано с разработването на темата „Методи на обучението по безопасност на движението“ в три аспекта: същност и функции на методите, детерминанти определящи избора на методите, структура на методите.

Плачков, С., Колев, Л., Петров, В., Алексиева, Л., & Доганова, Ж. (2004). *Труд и техника за седми клас. Учебно помагало*. София: Педагог 6.

Учебното помагало е одобрено от МОН със Заповед № РД 09-09/ 05. 01. 2005 г. и съдържа разработени теми по всички дейности, заложиени в учебната програма. Предлагат се разнообразни задачи и примерни обекти за практическа работа, проверени са в реални училищни условия и са изпълними от учениците в седми клас.

Плачков, С., Колев, Л., Божкова, Е., Митова, Д., & кол (2003). *Указание за педагогическа практика. Учебно помагало*. Благоевград: УИ „Неофит Рилски“.

Учебното помагало е предназначено за всички, които се обучават за придобиване на професионална квалификация "учител". Указанието се състои от две части: студентски дневник и методически насоки, разработени съвместно с преподаватели от катедра "ТОПО" и катедра "КСТ". Всяка част е ориентирана към осъществяване на образователни, контролни и оценъчни дейности от страна на студента, преподавателя и базовия учител. Рецензенти: доц. д-р Ваня Георгиева; доц. д-р Добринка Тодорина.

Плачков, С., Колев, Л., Пейчева, Й., & Катерова, Е. (2002). *Домашен бит и техника за I клас. Учебник*. София: Техника.

Учебникът е спечелил национален конкурс на МОН и е одобрен за използване в Средното общообразователно училище със заповед № РД 09-414/11.06.2002 г. въз основа на протокол № 3/04.06.2002 г. Рецензенти: доц. д-р Коста Герджиков - преподавател в СУ" СВ. Кл. Охридски"; Валентина Киркова - Нанкова - дългогодишен начален учител в гр. София. Всички теми в учебника са разработени в съответствие с Държавните образователни изисквания и учебната програма за първи клас. Предвидените познавателни и практически дейности и задачи са съобразени с възрастовите и психо-физиологични особености на учениците в тази възрастова група. Всички технически обекти, предложени за изработване са експериментално проверени в реална образователна среда. Поставя се акцент върху насърчаване както на самостоятелната работа на учениците, така и на работата им в екип, и в стимулиране на тяхната креативност.

Плачков, С., Колев, Л., Пейчева, Й., & Катерова, Е. (2002). *Книга за учителя по домашен бит и техника за I клас. Учебно помагало*. София: Техника.

Книгата за учителя е одобрена за издаване от МОН и съдържа кратки информационни блокове за методиката на урочната дейност, технологията на изработване на предмети и изделия, и критериите за оценяване на учениците от I клас в обучението по домашен бит и техника. Рецензенти: доц. д-р К. Герджиков и В. Киркова - Нанкова. Особено внимание е отделено на преодоляването на различни затруднения от технически и технологичен характер, както и на важни насоки от методически характер, в подкрепа на учителя за успешна подготовка и реализация на всяка конкретна тема.

Плачков, С., Стоянова, К. (2002). Кариерно образование. II-ри модул „В света на труда“. (сс. 175-184). В: Димитров, Д. (ред.). В света на възрастните. Учебно помагало. Благоевград: Издателство „БОН“.

Plachkov, S., Stoianova, K. (2002). Moduli II: Ne boten e punes. (pp. 62-69). In: Dimitrov, D, Veliu, A. (red.). Educate per drejtesi, ekonomo dhe karrojere. Blagoevgrad-Prishtine: SHJQ “Femijet per Paqe” nga Prishtina.

*Двете книги представляват учебно помагало, разработено на български и на албански език, в рамките на Международния проект „Мостове за мир“ - България и Косово по Фонд 2000 за Младежки Инициативи в Източна Европа- Нью Йорк, САЩ, Национална Асоциация "Дебати"-Пловдив, Младежки образователен център „Алтернативи“ и ЮЗУ „Неофит Рилски“ в партньорство със СУ “Св. Климент Охридски“. И двете книги **съдържат** три основни части от материали, насочени към разширяване на правната и икономическата култура на подрастващите и оптимизиране на технологията на тяхното кариерно образование. Авторът е разработил, съвместно с гл.ас. инж. К. Стоянова от СУ "Св. Кл. Охридски", информационен блок и дейности, включени в съдържанието на III част- Кариерно образование/ Модул II. "В света на труда"/. **Дейностите и задачите** са свързани с технологията на търсене, откриване, обработване, класифициране и съхраняване на информация, необходима за изграждане на обективен професионално-технологичен профил на подрастващите в реална образователна среда с цел достигане до правилен **професионален избор**.*

Статии в научни списания

Plachkov, S. (2013). Harmonizing the competency profile of the teacher in technology training with the European Qualifications Framework. *Journal for information technology, education development and teaching methods of technical and natural sciences*, 3 (1), 1-5.

The article expresses the author's understanding on the establishment of an objective competency profile of the teacher in Technology education, justified by references to its conformity to the European Qualifications Framework for lifelong learning. The author defines the necessity of developing the competency profiles and methods to achieve the professional and job identification of the teacher in Technology education at the level of Bachelor according to the European Qualifications Framework, based on analysis, theoretical summarization and monitoring in practice of the higher pedagogical education. The aim is to reduce the gaps and overcome the contradiction between education and the labor market by supporting the processes of validation and recognition of the professional qualifications of teachers in Technology education.

Плачков, С. (2013). Компетентностният профил на учителя по „Техника и технологии“ в контекста на Националната квалификационна рамка. *Професионално образование*, 1, 9-15.

*Статията е посветена на идеен конструкт за привеждане на квалификационното ниво за учители по техника и технологии в съответствие с Националната квалификационна рамка на Република България. **Мотивацията** на автора е продиктувана от опит и наблюдения в практиката на висшето педагогическо образование и от теоретични анализи и обобщения върху процесите на глобализация в световното развитие, които обхващат все повече области и системи сред които и националните квалификационни системи на държавите от Европейското образователно пространство и желаещите да се присъединят към него. В този контекст **целта** е чрез изграждането на обективен компетентностен профил на учителя по техника и технологии, да се очертае съответствието на тази квалификация с Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот. **Очакваните резултати** са с проекции върху улесняване на идентифицирането на професионалната квалификация „учител по техника и технологии“ в квалификационното ниво „бакалавър“ на Националната квалификационна рамка, а така също и върху подпомагане на валидирането и признаването на резултатите, съответстващи на това ниво и придобити в рамките на академичното образование.*

Plachkov, S. (2011). Digital competence in the professional profile of the technology education teacher. *Journal for information technology, education development and teaching methods of technical and natural sciences*, 1, 1-4.

The article focuses on digital competence viewed as a complex notion construct. The structural configuration of digital competence has been defined through theoretical analysis, conclusions and the requirements of the European Reference Framework. The functions and the relation between the main constituent of digital competence-knowledge, skills and attitudes have been analyzed. Through the integration of three basic dimensions- the technological, cognitive and ethical, the contents frame of the key competences for technology teachers has been outlined.

Плачков, С. (2011). Проблемът за философията на технологичното обучение. *Педагогика*, 4, 71-76.

Основният въпрос, който се поставя в статията е обосноваването на нова методологична основа за технологичното обучение в българското средно общообразователно училище, съответстваща на новите общественно-икономически реалности и очертаващите се тенденции на развитие на човечеството през XXI век. Доминиращите до скоро принципи на индустриализация на обществото, които се базираха на механо-техническия способ за производство, закономерно отстъпиха място на принципите на електронизация на обществото, базиращи се на информационния технологичен способ, който има доминираща роля както в производството, търговията и услугите, така и във всички останали сфери на

обществения живот. Отминалата почти три вековна епоха на индустриализация на обществото наложи своя отпечатък върху образованието като социална подсистема, която генерира различни модели за изучаване на техниката и технологиите от подрастващите поколения. **Привеждат се аргументи** относно необходимостта от подмяна на водещата методология в този процес, базирана върху модела на трудовите функции на индустриалния работник, която загуби своята парадигмална значимост при прехода към т.нар. „информационно общество”. **Направен е опит** за дефинирането на проблема върху съвременни теоретични анализи и обобщения, като се поставя акцент върху онези предпоставки, които налагат детайлно осмисляне на мисията и функциите на технологичното обучение в новите реалности, което да подтикне образователната политика към прилагането на по-ефективни подходи за неговото съдържателно, организационно и материално-техническо ситуиране в реалната образователна среда. **Описани са** продуктивни модели на технологично обучение, където технологичното знание е с характер на инструмент за мислене в посока на търсене, откриване и приложение („зная какво”, „зная къде” и „зная как”), а основните опорни точки за конструиране на учебното съдържание са интеракциите ”има идея” и „да мислим заедно”.

Плачков, С. (2003). Прилагане на Европейската система за трансфер на кредити (ECTS) в Югозападния университет. *Университетски преглед*, 1(1), 10-11.

В статията е **направен преглед** на хронологията на дейностите и решенията, съпътстващи организацията и етапите за прилагане на Европейската система за трансфер на кредити в Югозападния университет. Направено е **разграничаване** на административните и методическите решения, като е **очертана перспективата** за осигуряване на пълноценно функциониране на системата в посока признаването на периоди на обучение в български и чуждестранни висши училища, както и в обективното проектиране на аудиторната и извънаудиторна заетост на студентите. **Описана е същността на експеримента** за внедряване на системата в рамките на международния проект на тема „Адаптиране на системата на обучение в ЮЗУ „Неофит Рилски“ към ECTS, осъществен с подкрепата на правителството на Холандия по линия на българо-холандското сдружение за приятелство.

Статии в научни сборници

Плачков, С., К. Иванова (2011). Иновационни практики при оценяването на образователния процес в средното училище. (с.74-84). В: Попкочев, Т., Колева, М. & др. (ред.). Иновационни практики в образованието. Благоевград: УИ ”Неофит Рилски”.

Авторите на публикацията са насочили вниманието си към един от най-актуалните въпроси на образователната политика и на образователната практика – **повишаване качеството** на образователния процес в системата на средното образование чрез внедряване на иновационни практики. В публикацията са **описани** две такива

практики „Информационна система на образованието” и „Критериални тестове за оценяване на постиженията на учениците в Културно–образователната област „Бит и технологии”. **Иновационната идентификация** е извършена в контекста на оценяването на образователния процес в рамките на два приложни сегмента: извън училището (на равнище инспекторат) и в училището (на равнище учебен процес). **Ключови думи:** образователен процес, оценяване на образователния процес, качество на образователния процес, информационна система, критериален тест.

Плачков, С. (2010). Провокацията „Ключови компетентности” в дискурса на образователните ресурси за подготовка на учители по техника и технологии. (сс. 371-376). В: Костов, К., Колев, Й. & др. (ред.). Съвременното образование - мисия и визии. Благоевград: УИ ”Неофит Рилски”.

Водеща идея на публикацията е възприемането на ключовите компетентности, отразени в препоръките на Европейския парламент и Съветът на европейския съвет, като провокация с различни нюанси в обективната реалност на българското образование. Възприемането им като предизвикателство с градивен характер е в конкретиката на образователните ресурси за подготовка на учители по техника и технологии. **Определени са** елементите на проблемната ситуация, относно използваните модели за ефикасност на подготовката на учители по техника и технологии. **Обосновани са** опорните точки за съотнесимост между съществуващия модел на подготовка на студентите и европейската квалификационна рамка.

Плачков, С. (2010). Ценностно ориентираната „Аз” проекция на ключовите компетентности в специалността „техника и технологии”. (сс. 59-67). В: Попкочев, Т., Димитров, Д. (съст.). Хармонизиране на педагогическите квалификации на специалностите от факултета по педагогика с ЕКР. Благоевград: УИ „Неофит Рилски”.

Публикацията е посветена на разглеждането на концептуално-събитийните двойки „компетентност – умения” и „компетентност – компетенции” в контекста на ценностно ориентираната „Аз” проекция в професионалния профил на бъдещия учител по техника и технологии. **Водещо** е разбирането за чистота на понятийно-терминологичната употреба и възможността за операционализиране на ключовите компетентности на равнище „контекст-разбиране” и „контекст-осъществяване”.

Плачков, С. (2009). Темата за етническата толерантност в часа на класа. (сс. 163-166). В: Технологични аспекти на интеркултурното образование. Благоевград: УИ „Неофит Рилски”.

Разработването на този проблем е провокирано от процесите на приобщаване на българското общество към мултикултурните ценности на живот, съвместно съжителство, образование и възпитание, възприети от модерния свят. **Отчетени са** предизвикателствата пред автора, които идват основно от три посоки: първо –

засилена гражданска чувствителност и професионално любопитство; второ – активно преосмисляне на ценности и модели за общественостно и личностно развитие; трето – упорито осмисляне на личната свобода и отговорност като основен инструмент за постигане на междуличностна толерантност, а в частност и на етническа толерантност.

Идейната платформа на статията е изградена върху анализите на многобройните дискусии в дидактичен аспект за това, как темата за етническата толерантност да се освен в часа на класа да се „имплицира“ по подходящ начин в учебното съдържание и на отделните учебни предмети, от една страна. **Описана е** добра практика с предмета „Домашен бит и техника“. От друга страна са наблюденията, които показват, че понякога педагогическата практика се нуждае от повече смелост за вземането на решения, отколкото чакането на специални директиви за това. **Основният сегмент** в статията е представянето на направеното проучване на субективната готовност за конструиране на етническа толерантност с участието на ученици, учители и родители в район със смесено население в Благоевградска област.

Плачков, С., Цанков, Н. (2008). Същност на релацията умения - компетентност. (сс. 97-102). В: Науката в условията на глобализация. Научни трудове. Том III. Част I. Кърджали: „Дъга – ЙК“.

Обект на анализ в статията е проблемът за връзката „умения – компетентност“ в контекста на неговата сложност, многоаспектност, със съществуващо, предполагаемо и възможно разнообразие от сегменти на научна доказателственост. **Водещ подход** е компетентностният с отправна точка за анализ концептуално-събитийната двойка „компетентност – компетенция“. Без да е правена статистика в смисловия обхват на понятийно-терминологичната връзка „компетентност - компетенции“, където водещо значение в това отношение се придава на понятието „компетентност“, най-чести са допирните точки с уменията. **Приведени са аргументи** на базата на теоретични обобщения и проведени авторски изследвания, които са в подкрепа на разбирането за водещия характер на връзката „умения – компетентност“ и в хипотетичен план тя да бъде възприемана като преимуществена. **Направените изводи** от теоретичния анализ и представените емпирични данни от проведено изследване в реална образователна среда, несъмнено доказват ролята на уменията и тяхното основно място в процеса на формиране и развитие на компетентността (на примера за компетентността за учебно-познавателно моделиране).

Доклади на международни и национални научни форуми

В чужбина

Plachkov, S., Tsankov, N., & Tsvetkova, A. (2014). Students training trough the blackboard learn E-platform. (pp. 1-6). In: International conference on Information technology, and development of education. Zrenjanin: Technical faculty. University of Novi Sad.

Looking for possibilities to adapt the educational process in higher education to the requirements of the labor market requires bringing forward the use of electronic forms of distance learning. A good way to ensure quality education services in high schools is mixed (electronic and traditional) education, which develops and incorporates the possibilities offered by information and communication technologies in traditional educational context. The broad understanding of mixed education refers to the integration of electronic and traditional learning, in which electronic environment is specially organized to have key functions in the overall educational process in higher education, namely by helping in achieving and supporting students' learning and the students' interaction with learning resources, other students and their teachers. This study presents the mixed (traditional and electronic) training of students as it has been applied in the Faculty of Pedagogy and the attitude of students towards it. It introduces the experience of teachers to work with the e-learning platform Blackboard Learn. An attempt has been made to display the accents on the requirements for educational content and its presentation in the electronic platform in the extracurricular activities of the students and the possibilities for the diagnosis and assessment of their academic achievement.

Plachkov, S. (2012). Prerequisites for developing the competence „sense of initiative and entrepreneurship” through students technology education. (pp. 233-237). In: International conference on Information technology, and development of education. Zrenjanin: Technical faculty. University of Novi Sad */пленарен доклад/*.

The aim of the article is to determine the theoretical, normative and practical prerequisites for the development of the key competence 'sense of initiative and entrepreneurship' through the technology education of the students in high school. Points of support in completing this task are sought in the contemporary situation in modern pedagogy and in the quality changes which have already taken place in the education process. Arguments have been pointed out for the innovation potential of the methods for entrepreneurship training through the acquisition of the basic economics elements and encouraging of enterprise in the youth. The expected curriculum changes have been outlined on the basis of the Bulgarian education experience.

Plachkov, S. (2012). School environment safety in technology education in Bulgarian schools. (pp. 70-74). In: Međunarodna konferencija Zastita i bezbednost učenika i studenata u školama i fakultetima u regionu Jugoistočne Evrope. Zrenjanin: Asocijacija za tehnologiju, informatika i obrazovanje u Jugoistočne Evrope */пленарен доклад/*.

The article analyzes the problem of school environment safety in technology education in Bulgarian school. The aim is to show that this important problem of contemporary education is only partially treated within the framework of norms, regulations and technology. The approaches and practices in technology education in developed countries are discussed in order to show the integrality of the problem.

The article focuses on the idea that safe educational environment is achieved through standardization of the micro environment, cooperation between the teacher and the student,

the students' understanding how important safe working environment is and its relation to the emotional safety of the classroom.

Plachkov, S., Tsankov, N. (2011). The digital competence of teachers: an innovational characteristic of the established professional profile. (pp. 292-297). In: 6th Symposium Technology, Informatics and Education. Cacak: Technical faculty. University of Kragujevac.

The professional competence of teachers as part of their professional profile has been undergoing changes determined by the continuous technological development. The proper definition and identification of the basic competencies (an integration of knowledge and skills) forming the digital competence of the teacher is a relevant vantage point for the design of didactic technological variants for its efficient development and formation. The present paper is an attempt at conceptualizing the framework of the digital competence of the teacher in the context of continuous learning.

Plachkov, S. (2009). The filosofy of technology education problem. (pp. 11-13). In: Informacione tehnologiye I razvoj tehnickog I informatickog obrazovanja. Zrenjanin: Technical faculty. University of Novi Sad **/пленарен доклад/**.

The present publication is dedicated to the outlining of the landmarks necessary to ground a new methodological base for building of models of technological education which corresponds to the modernity of the 21st century. The main accent is given to the marking of points of support and validating of semantically oriented landmarks to define the main problem in the philosophy of technological training.

Плачков, С. (2008). Актуални проблеми на технологичното обучение в България. (Power Point Presentation). В: Научен семинар „Современи тенденции на техникото и сообракајно образование“. Охрид: Здружение на наставниците по техничко образование на Република Македонија **/пленарен доклад/**.

*Докладът е **структуриран** върху следните **опорни точки**: терминологични уточнения в съответствие с тезауруса на ЮНЕСКО и на Международната асоциация по технологично обучение /International Technology Education Association/; нормативната уредба, касаеща структурните и съдържателните параметри на обучението в Културно-образователната област „Бит и технологии“/Закон за учебния план и Държавни образователни изисквания/. **Представено е** учебното съдържание по обобщени теми на учебните предмети „Домашен бит и техника“/1-4 клас/, „Домашна техника и икономика“ /5-6 клас/ и „Технологии“ /7-8 клас/. **Направен е** критичен анализ и са **приведени предпоставки**, разкриващи характера и дълбочината на проблемите, които възпрепятстват модернизирването на технологичното обучение в съответствие с добрите практики в редица напреднали страни – липса на единна образователна философия, необосновано разчленяване на учебния предмет, нееднородно и тежко учебно съдържание, необновена материална база.*

В България

Плачков, С. (2014). Обучението по предприемачество в гимназиалния етап – основни понятия; необходимост; ключови компетентности /в контекста на педагогическия дизайн на учителя/. (Power Point Presentation). В: Семинар „Придобиване на предприемачески компетентности в гимназиален етап“. София: Джуниър Ачийвмънт България

Плачков, С. (2013). Място на предприемачеството в обучението в прогимназиалния етап. Нови приоритети в учебните програми.. (Power Point Presentation). В: Семинар „Формиране и развитие на предприемачески компетентности в прогимназиален етап на училищното образование“. София: Джуниър Ачийвмънт България

Плачков, С. (2012). Ключовата компетентност „инициативност и предприемчивост“ в педагогическия дизайн на началния учител. (Power Point Presentation). В: Семинар „Формиране и развитие на предприемачески умения в начален етап на българските училища“. София: Джуниър Ачийвмънт България

Трите доклада са представени на семинари с участието на преподаватели от висшите училища, средни общообразователни училища, професионални гимназии, основни и начални училища, директори и образователни експерти. Семинарите са под егидата на Джуниър Ачийвмънт България и са в рамките на провежданата от тях инициатива за въвеждане на предприемаческо обучение във всички степени на българското училище. Основните акценти в докладите се поставят върху иновационния ресурс на обучението по предприемачество с представяне на доказателства от проведени експерименти и добри практики, както в чужбина, така и в България. Изяснява се ролята на подходите за „учене чрез правене“, „учене чрез преживяване“ и други подходи с конструктивистка насоченост. Предлагат се модели на педагогически дизайн за развиване на ключовата компетентност „инициативност и предприемчивост“ в рамките на задължителната, избираемата и извънкласна подготовка в началния, прогимназиалния и гимназиалния етапи на средното образование.

Плачков, С. (2011). Място и ролята на предприемачеството в образователния процес. (Power Point Presentation). В: Национална конференция „Въвеждане на обучение по предприемачество в начален етап на училищното образование“. София: Джуниър Ачийвмънт България **/пленарен доклад/**.

Докладът е представен в Аулата на СУ „Св. Климент Охридски“ пре участниците от Националната конференция „Въвеждане на обучение по предприемачество в начален етап на училищното образование“. Опорните точки на доклада са новата образователна парадигма за „учене през целия живот“ и „ученикът- център на педагогическото взаимодействие“, като и Европейските директиви за развиване на

ключовите компетентности с акцент върху компетентността „инициативност и предприемчивост“. Направен е критичен анализ на съвременната социално-педагогическа ситуация и отражението и в българското образователно пространство с очертаване на проекциите за въвеждане на обучение по предприемачество във всички степени на средното образование.

Плачков, С. (2009). Относно съдържателните реконструкции в технологичното обучение. (сс. 24-28). В: Колев, Г. (ред.). Технологичното обучение- традиции и бъдеще. Шумен: Фабер.

Докладът е представен пред участниците в Международна конференция, посветена на 25 години Педагогически факултет и 15 години специалност „Техника и технологии“ към Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“. Водещата идея в доклада е свързана с аргументиране на необходимостта от съдържателни реконструкции на технологичното обучение в българското средно общообразователно училище, продиктувани от европейските образователни директиви и от утвърдените в редица развити страни нови модели за ефективно технологично обучение на подрастващите. Теоретичните обобщения и очертаните опорни точки за промени са направени в контекста на сондажно проучване, което представлява трикомпонентен срез на учебното съдържание по предметите „Домашен бит и техника“ /1-4 клас/ и „Домашна техника и икономика“ /5-6 клас/ - равнище на застъпеност на понятията, материалите и дейностите.

Плачков, С. (2006). Актуални проблеми при подготовката на учители по технологично обучение. В: Юбилейна научна конференция „Педагогическото образование в България: състояние и перспективи“. Благоевград: ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Докладът е представен пред участниците в Юбилейната научна конференция „Педагогическото образование в България: състояние и перспективи“, организирана от Факултета по педагогика към ЮЗУ „Неофит Рилски“. Направен е критичен анализ на качеството на учебния процес при подготовката на студенти бъдещи учители по „Техника и технологии“. Очертан е кръгът от проблеми, затрудняващи изграждането на конкурентен професионален профил, съответстващ на съвременните образователни тенденции, от една страна, и на потребностите на пазара на педагогическия труд, от друга страна. Въз основа на теоретични обобщения и добри практики във висшето педагогическо образование, са направени препоръки за засилване на изследователския характер на обучението на студентите чрез създаване на научно-изследователски проблемни групи, ръководени от хабилитирани преподаватели, разширяване на възможностите за избираемост на учебни дисциплини, преодоляване на рудиментарно мислене в отношенията „преподавател- студент“. Обосновани са методически подходи и техники за повишаване обективността на оценяването на резултатите от обучението на студентите.

Плачков, С. (2004). Основни проблеми и подходи при въвеждане на ECTS. (Power Point Presentation). В: The International Seminar “European system for higher education credit transfer”. Велико Търново: Национален военен университет „Васил Левски“ **/пленарен доклад/**.

Докладът е представен на международния семинар "EUROPEAN SYSTEM FOR HIGHER EDUCATION CREDIT TRANSFER", проведен в Националния Военен Университет "Васил Левски" - В. Търново, 28 - 29 04. 2004 г. Анализирани са основните параметри на проблемната ситуация, свързана с прилагането на Европейската система за трансфер на кредити /ECTS/ в български университетски условия и са изведени три основни подхода за успешно прилагане: административно-технологичен; херменевтичен и социално-комуникативен. Участват представители от над 30 висши граждански и военни училища в България и Чехия. Участието е по лична покана в качеството на автора на Университетски координатор по ECTS на ЮЗУ "Неофит Рилски"- Благоевград. Публикацията е на CD.